

2017

DELÅRSRAPPORT- Q1

Telefon: 02610
post@sb1telemark.no
sb1telemark.no

SpareBank
TELEMARK

Innholdsfortegnelse

RESULTATSAMMENDRAG OG HOVEDTALL	2
STYRETS DELÅRSBERETNING	3
RESULTAT	7
BALANSE	8
RESULTATREGNSKAP SISTE ÅTTE KVARTAL	9
NOTER TIL REGNSKAPET	10
Note 1 Regnskapsprinsipper	10
Note 2 Tap på utlån og garantier	10
Note 3 Nedskrivninger på utlån og garantier	10
Note 4 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer	11
Note 5 Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	11
Note 6 Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	12
Note 7 Kapitaldekning	12
Note 8 Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	13
Note 9 SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS	14
Note 10 Likviditetsrisiko	14

RESULTATSAMMENDRAG OG HOVEDTALL

	Q1 2017	Q1 2016	Regnskap 2016
Fra resultatregnskapet			
Netto renteinntekter inkl. kredittforetak	100,5	97,8	398,7
Netto provisjons- og andre inntekter	25,0	29,5	166,1
Driftskostnader	61,6	59,7	282,7
Driftsresultat før tap	63,9	67,6	282,1
Tap og nedskrivninger på utlån	-4,1	-2,5	0,1
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	-1,8	0,0	1,5
Resultat før skatt	66,2	70,1	283,5
Resultat etter skatt	49,1	53,9	219,8
Fra balansen			
Forretningskapital	29.366	27.332	29.102
Forvaltningskapital	21.611	20.232	21.533
Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak	27.081	24.904	26.638
Brutto utlån ekskl overføring til kredittforetak	19.326	17.804	19.069
Utlån overført til kredittforetak	7.755	7.099	7.569
Utlån bedriftsmarkedet inkl overføring til næringskreditt	6.784	6.041	6.629
Utlån personmarkedet inkl overføring til boligkreditt	20.297	18.863	20.009
Innskudd fra kunder	13.151	12.472	13.211
Innskudd bedriftsmarkedet	3.816	3.542	3.843
Innskudd personmarkedet	9.336	8.930	9.368
Egenkapital	2.436	2.261	2.387
Ansvarlig kapital	2.134	1.801	2.140
Nøkkeltall ¹⁾			
Egenkapitalavkastning	8,2 %	9,7 %	9,6 %
Rentenetto	1,65 %	1,69 %	1,67 %
Kostnader/ inntekter	49,1 %	46,9 %	50,1 %
Innskuddsdekning	68,0 %	70,1 %	69,3 %
Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån	28,6 %	28,5 %	28,4 %
Vekst i forretningskapital siste 12 måneder	7,4 %	7,3 %	8,4 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	8,7 %	8,6 %	8,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	5,4 %	0,6 %	4,9 %
Ren kjernekapitaldekning	17,0 %	16,5 %	17,6 %
Kjernekapitaldekning	17,0 %	16,5 %	17,6 %
Kapitaldekning	17,8 %	16,5 %	18,1 %
Leverage ratio (LR)	9,4 %	8,6 %	9,6 %
Likviditetsreservekrav (LCR)	113 %	127 %	159 %
Antall årsverk	139,7	162,8	143,7

1) Egenkapitalavkastning er bankens overskudd målt mot gjennomsnittlig egenkapital i perioden.

Kostnader/inntekter er totale kostnader/totalte inntekter.

Innskuddsdekning er innskudd fra kunder/ brutto utlån eksklusive overføring til kredittforetak.

STYRETS DELÅRSBERETNING

HOVEDTALL Q1 2017

- Resultat før skatt 66,2 (70,1¹) millioner kroner
- Resultat etter skatt 49,1 (53,9) millioner kroner
- Avkastning på egenkapitalen 8,2 (9,7) prosent
- Ren kjernekapitaldekning 17,0 (16,5) prosent
- Kapitaldekning 17,8 (16,5) prosent
- Vekst i utlån 8,7 (8,6) prosent og i innskudd 5,4 (0,6) prosent siste 12 måneder
- Tap på utlån -4,1 (-2,5) millioner kroner

RESULTAT

Hittil i år

Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på 66,2 (70,1) millioner kroner, og et resultat etter skatt på 49,1 (53,9) millioner kroner. Avkastning på egenkapitalen ble på 8,2 (9,7) prosent.

Banken leverer også dette kvartalet et tilfredsstillende resultat og rentenetto til tross for lave utlånsrenter. Sammenlignet med 2016 har netto renteinntekter inkl. provisjonsinntekter fra kredittforetak økt med i underkant av 3 millioner kroner. Netto provisjons- og andre inntekter har økt marginalt med 0,7 millioner kroner.

Bankens soliditet vurderes som god med ren kjernekapitaldekning på 17,0 (16,5) prosent. Ved årsskiftet var ren kjernekapitaldekning på 17,6 prosent. Nedgangen skyldes økt risiko-vektet balanse og innfasing av overgangsreglene til CRD IV.

Netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak

Netto renteinntekter var på 87,8 (85,0) millioner kroner. Renteinntekter fra lån overført til kredittforetak regnskapsføres som provisjonsinntekter i bankens regnskap. Samlede netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekt fra kredittforetak var på 100,5 (97,8) millioner kroner. Dette tilsvarer en økning på 2,7 prosent

fra året før. Bankens rentenetto var på 1,65 (1,69) prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble redusert med om lag 0,2 millioner kroner til 12,7 millioner kroner målt mot samme periode i fjor. Provisjonsmarginen fra boligkreditt selskapet var på 0,69 prosent mot 0,75 prosent i 2016.

I 2017 skal banken betale sikringsfondsavgift på 10,3 millioner kroner mot 10,0 millioner kroner i 2016. Sikringsfondsavgiften er periodisert i regnskapet med 2,6 (2,6) millioner kroner hittil i år.

Netto provisjons- og andre driftsinntekter

Netto provisjons- og andre inntekter var på 22,3 (21,6) millioner kroner. Provisjonsinntektene viser en oppgang 0,7 millioner kroner fra forrige år. Det er verdipapiriromsetning og -forvaltning, samt andre provisjonsinntekter som bidrar mest til oppgangen. Det er også lavere kostnader knyttet til betalingsformidling på 0,3 millioner kroner.

¹ Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt.

Netto avkastning på finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer utgjorde 2,7 (7,9) millioner kroner. Nedgangen skyldes i sin helhet periodisering av utbytte.

Bankens verdipapirportefølje har hatt en positiv avkastning hittil i år.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjorde 61,6 (59,7) millioner kroner. Økningen i driftskostnadene sammenlignet med fjoråret skyldes økte IT og felleskostnader, samt avskrivninger og finansskatt. Kostnadsført finansskatt hittil i år er på 1,0 millioner kroner.

Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter ble på 49,1 (46,9) prosent.

Tap og mislighold

Nedskrivning på individuelle og grupper av utlån var på 127 (158) millioner kroner eller 0,7 (0,9) prosent av brutto utlån, herav nedskrivninger på individuelle utlån på 47 (105) millioner kroner. Se note 3 for nærmere spesifikasjon i forhold til fordeling av utlån til bedrifts – og personmarked.

Bankens tap viser en inntektsføring på 4,1 (2,5) millioner kroner. Inntektsføringen består i all hovedsak av tilbakeføring av tidligere års nedskrivning etter engasjementsgjennomgang.

Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil på kredittrisiko, og har historisk hatt lave realiserte tap på utlån og garantier. Styret anser de avsetninger/ nedskrivninger som er gjennomført i regnskapet som tilstrekkelige til å møte eventuelle verdifall på dagens utlån og garantier.

Banken har tett oppfølging av problemlån (misligholdte og tapsutsatte engasjement). Kvaliteten i bankens utlånsportefølje er etter styrets vurdering god. Misligholdte og tapsutsatte engasjement har siden årsskiftet blitt redusert med 76 millioner kroner. Problemlån var ved utgangen av kvartalet på 126 (275)

millioner kroner, herav brutto misligholdte engasjement på 63 (141) millioner kroner. Brutto misligholdte engasjement utgjorde 0,3 (0,8) prosent av brutto utlån.

Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler

Banken har i første kvartal foretatt en nedskrivningen på aksjene i SpareBank 1 Mobilbetaling AS med 1,8 millioner kroner. Totalt er aksjeposten nedskrevet med 6,2 millioner kroner.

BALANSE

Bankens forretningskapital² var 29.366 (27.332) millioner kroner ved utgangen av kvartalet, en økning på 2.034 millioner kroner eller 7,4 prosent målt mot samme periode i 2016. Bankens forvaltningskapital var på 21.611 (20.232) millioner kroner.

Utlån

Samlede utlån før overføring til kredittforetak var 27.081 (24.904) millioner kroner, som er en økning på 8,7 prosent siste 12 måneder. Samlede utlån etter overføring til kredittforetak var på 19.326 (17.804) millioner kroner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 8,5 prosent siste 12 måneder. Av bankens samlede utlån inkludert overføring til kredittforetak utgjorde andelen til bedriftsmarkedet 25,1 prosent mot 24,9 prosent ved årsskiftet. Det har ikke vært vesentlige endringer i bankens kredittrisikoprofil siste året.

Banken hadde fastrenteutlån på 1.295 (1.242) millioner kroner, som er en økning på ca. 4,3 prosent fra samme periode i 2016.

Innskudd

Banken hadde per utgangen av kvartalet innskuddsvolum på 13.151 (12.472) millioner kroner, som tilsvarer en 12 måneders vekst på 679 millioner kroner eller 5,4 prosent. Innskuddsdekningen etter overføring til kredittforetak var på 68,0 (70,1) prosent.

²Forretningskapital er summen av bankens forvaltningskapital og utlånsportefølje overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Bankens 10 største innskuddskunder utgjør i underkant av 6 prosent av bankens totale innskudd.

Innskudd som ikke inngår innskudds-garantiordningen utgjorde per utgangen av kvartalet i underkant av 20 prosent av bankens samlede innskudd.

Innskuddsporteføljen er diversifisert og store innskudd er i hovedsak bundet på 31 dager.

Langsiktig finansiering

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var på 5.840 (5.346) millioner kroner. Disse består av 200 millioner kroner i sertifikatlån, 5.340 millioner kroner i obligasjonsgjeld, 150 millioner kroner i ansvarlig obligasjonslån og et bilateralt lån på 150 millioner kroner. Dette er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022.

Den gjennomsnittlige restløpetiden på gjelden var ved utgangen av kvartalet på 3,0 (2,7) år. Banken har en god likviditetssituasjon. 440 millioner kroner av gjelden har forfall de neste 12 månedene og vil bli erstattet med ny markedsfinansiering.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS var på henholdsvis 7.470 millioner kroner og 285 millioner kroner. Dette utgjør 28,6 prosent av brutto utlån og 36,8 prosent av brutto utlån til personmarkedet. Hittil i år har banken overført boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS med henholdsvis 109 millioner kroner og 77 millioner kroner.

Bankens likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av finansieringen på ulike markeder, kilder og løpetider. Bankens styre har vedtatt en likviditetspolicy som blant annet inneholder beredskapsplaner og stresstester.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god.

Verdipapirer

Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer var på 839 (988) millioner kroner.

Gjennomsnittlig løpetid på bankens obligasjonsportefølje var 2,9 (2,2) år.

Bokført verdi av aksjefond, børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 11 (18) millioner kroner.

Aksjer i datterselskap og felleskontrollerte virksomheter

Bokført verdi av aksjer i datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter og andre anleggsaksjer utgjorde 642 (579) millioner kroner.

Investeringene i datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter og andre anleggsaksjer er regnskapsført til historisk kostpris. Det vises til årsregnskapet for 2016 for ytterligere beskrivelse.

Sparebanken Telemark har tre datterselskaper; Tuft Eendom AS, Sparebankgården AS og Eiendomsmeidler 1 Telemark AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap fordi datterselskapene ikke anses for å ha betydning for å bedømme bankens stilling og resultat.

Egenkapital og soliditet

Bankens egenkapital var 2.436 (2.261) millioner kroner inkludert resultat hittil i år. Avkastningen på egenkapitalen var på 8,2 (9,7) prosent.

Ved maksimalt pådrag av motsyklisk konjunkturbuffer kan det regulatoriske kravet til ren kjernekapitaldekning for en ikke-systemviktig bank bli på 12,5 prosent og kapitaldekningen på 16,0 prosent. For å ha en tilfredsstillende margin til det regulatoriske kravet, har styret fastsatt en buffer på to prosentpoeng. Bankens interne minimumskrav til ren kjernekapitaldekning er at denne skal være på minimum 14,5 prosent.

Ved utgangen av kvartalet hadde banken en ren kjernekapitaldekning på 17,0 (16,5) prosent og kapitaldekning på 17,8 (16,5) prosent. Banken er godt over fastsatt minimumskrav, og styret vurderer bankens soliditetssituasjon som god.

Regnskapet er ikke revidert slik at resultat hittil i år ikke er tillagt den ansvarlige kapitalen.

Organisatoriske forhold

Banken hadde 145 ansatte fordelt på 139,7 årsverk per første kvartal mot 168 ansatte og 162,8 årsverk på samme tidspunkt i fjor.

Risikostyring - kredittrisiko

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Alle kreditter besluttes i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåkning av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank1 Alliansen hvor de enkelte kunder klassifiseres på bakgrunn av betalingsevne, soliditet og sikkerhet.

Tapsutviklingen i banken vil være avhengig av den generelle økonomiske utviklingen i Norge. Det har hittil i år vært lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Styret vurderer kvaliteten på utlånsporteføljen som tilfredsstillende med svært lave tap.

Utsiktene fremover

Styret vurderer bankens resultat som godt.

Styret forventer i tråd med markedsaktørene at det lave rentenivået vil vedvare på mellomlang

sikt. Styringsrenten forventes uendret de nærmeste årene, samtidig som det er en risiko for at styringsrenten ytterligere kan bli satt ned. Lave renter vil alt annet like kunne føre til lavere avkastning. Myndighetenes innføring av nye og strengere krav til i boliglån vil kunne føre til lavere etterspørsel etter lån. Styret er av den oppfatning at det fremdeles vil være sterk konkurranse om boliglån med påfølgende marginpress. Bedriftsmarkedet opplever stabile og svakt stigende marginer. Banken har hatt moderat vekst i årets første kvartal.

Telemark har merket lite til omstillingen i norsk økonomi de senere år, men har hatt en stabil økonomisk aktivitet. Arbeidsledigheten i Telemark målt med NAV har hatt en gunstig utvikling. Telemarks strukturelle utfordringer er at vi er fortsatt et av fylkene i landet med svakest befolkningsvekst.

Styret forventer i tråd med tidligere stabil utvikling i fylket, både med hensyn til boligprisutvikling og økonomisk vekst. Bankens utvikling forventer å følge dette.

Styret i Sparebanken Telemark
Porsgrunn, 5. mai 2017

Per Richard Johansen
Styrets leder

Per Wold

Anne Berg Behring

Ingeborg Fogt Bergby

Anja K. Hjelseth

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt Boye

Per Halvorsen
Adm.banksjef

RESULTAT

Resultatregnskap	Q1 2017	Q1 2016	2016
Renteinntekter	148,9	144,8	584,0
Rentekostnader	61,1	59,9	234,6
Netto renteinntekter	87,8	85,0	349,4
Provisjonsinntekter kredittforetak	12,7	12,8	49,3
Netto renteinntekter inkl. kredittforetak	100,5	97,8	398,7
Provisjonsinntekter andre	26,9	26,5	109,7
Provisjonskostnader	5,3	5,5	21,6
Annen driftsinntekt	0,7	0,6	26,0
Netto provisjons- og andre inntekter	22,3	21,6	114,2
Utbytte	2,1	6,8	46,9
Nto. verdiendring på verdipapirer og gevinst/tap (-) valuta	0,6	1,1	5,1
Netto avkastning på finansielle investeringer	2,7	7,9	52,0
Sum inntekter	125,5	127,3	564,9
Lønn og andre personalkostnader	31,5	33,0	141,8
Administrasjonskostnader og annen driftskostnad	27,7	24,7	114,9
Ordinære avskrivninger	2,4	1,9	26,0
Sum driftskostnader	61,6	59,7	282,7
Driftsresultat før tap	63,9	67,6	282,1
Tap på utlån og garantier	-4,1	-2,5	0,1
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	-1,8	0,0	1,5
Resultat av ordinær drift før skatt	66,2	70,1	283,5
Skattekostnad	17,2	16,1	63,6
Resultat av ordinær drift etter skatt	49,1	53,9	219,8

BALANSE

Balanse	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Kontanter og fordringer på sentralbanker	20	86	38
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	709	629	887
Brutto utlån til og fordringer på kunder	19.326	17.804	19.069
-Nedskrivninger på individuelle utlån	-47	-105	-62
-Nedskrivninger på grupper av utlån	-80	-53	-80
<i>Sum netto utlån og fordringer på kunder</i>	<i>19.200</i>	<i>17.647</i>	<i>18.927</i>
Overtatte eiendeler	6	6	6
Rentebærende verdipapirer	839	988	837
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	621	564	623
Aksjer i datterselskaper	32	32	32
Andre eiendeler	184	281	184
Sum eiendeler	21.611	20.232	21.533
Gjeld til kredittinstitusjoner	150	150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.151	12.472	13.211
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.538	5.197	5.412
Annen kortsiktig gjeld	174	136	211
Pensjonsforpliktelse	11	16	11
Ansvalig lån	150	0	150
Sum gjeld	19.175	17.972	19.146
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Eierandelskapital inkl. overkursfond	678	678	678
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Grunnfondskapital	1.513	1.377	1.513
Utjevningsfond	197	153	197
Udisponert resultat	49	54	
Sum egenkapital	2.436	2.261	2.387
Sum gjeld og egenkapital	21.611	20.232	21.533
Poster utenom balansen			
Portefølje kredittforetak	7.755	7.099	7.569
Pantstillelser	396	415	367
Garantistillelser	281	245	255

RESULTATREGNSKAP SISTE ÅTTE KVARTAL

Resultatregnskap	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017
Renteinntekter	163	163	155	145	143	146	150	149
Rentekostnader	82	81	69	60	58	58	59	61
Netto renteinntekter	81	82	86	85	85	88	91	88
Provisjonsinntekter kredittforetak	14	14	14	13	13	12	11	13
Netto renteinntekter inkl. kredittforetak	95	96	100	98	99	100	102	100
Provisjonsinntekter	26	28	26	27	28	29	27	27
Provisjonskostnader	4	5	5	6	5	5	6	5
Andre driftsinntekter	1	1	1	1	22	0	3	1
Netto provisjons- og andre inntekter	22	23	21	22	44	24	24	22
Utbytte	1	0	-1	7	40	0	0	2
Nto. verdiendring på verdipapirer og gevinst/tap (-) valuta	-0	-2	-2	1	1	2	1	1
Netto avkastning på finansielle investeringer	1	-2	-3	8	41	2	1	3
Sum inntekter	118	118	118	127	184	126	127	125
Lønn og andre personalkostnader	31	26	35	33	48	24	38	31
Administrasjons- og andre driftskostnader	25	26	32	25	29	26	34	28
Avskrivninger	2	2	3	2	2	3	19	2
Sum driftskostnader	59	55	70	60	80	52	91	62
Driftsresultat før tap	59	63	49	68	105	74	36	64
Tap på utlån, garantier mv	-1	2	9	-2	-1	-6	10	-4
Gevinst/ tap (-) på verdipapirer som er anleggsmidler	0	0	-2	0	-10	12	-0	-2
Resultat av ordinær drift før skatt	60	60	38	70	96	92	26	66
Skattekostnad	17	17	12	16	18	22	8	17
Resultat av ordinær drift etter skatt	43	43	25	54	78	70	18	49

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 Regnskapsprinsipper

Kvartalsrapporten for SpareBank 1 Telemark omfatter perioden 01.01 til 31.03.2017. Kvartalsrapporten er utarbeidet etter regnskapslovens regler, samt regnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder (NGAAP). For nærmere beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper vises det til årsregnskapet for 2016. Presentasjonsvalutaen i kvartalsrapporten er i norske kroner som tilsvarende bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i millioner kroner med mindre annet er angitt.

Kvartalsrapporten er ikke revidert.

Note 2 Tap på utlån og garantier

beløp i hele tusen kroner	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-10.868	-7.544	-31.660
+/- periodens endring i gruppevise nedskrivninger	0	2.800	29.700
+ periodens konstaterte tap som tidl. ikke er avsatt	7.352	3.204	5.794
- periodens inngang på tidl. perioders kostnadsførte tap	-570	-918	-3.562
+ periodens nedskrivning på garantier	0	0	-155
Kostnadsført tap på utlån	-4.086	-2.457	117

Note 3 Nedskrivninger på utlån og garantier

Individuelle nedskrivninger

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	62	119	119
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	0	3	15
+ nye individuelle nedskrivninger inkl amortiseringseffekt	4	13	12
- konstaterte tap, hvor det tidl. er foretatt ind.neds.	-6	-6	-26
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger	-14	-23	-57
Sum individuelle nedskrivninger	47	105	62

De individuelle nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og personmarkedet:

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Bedriftsmarked	41	89	54
Personmarked	7	16	8
Sum individuelle nedskrivninger	47	105	62

Gruppenedskrivninger

De gruppevise nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene. Det er kun foretatt gruppenedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder.

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01	80	50	50
+ endringer i gruppevise nedskrivninger	0	3	30
Sum gruppevise nedskrivninger	80	53	80

De gruppevise nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og personmarkedet:

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Bedriftsmarked	60	34	60
Personmarked	19	19	19
Sum gruppevise nedskrivninger	80	53	80

Note 4 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Misligholdte engasjement	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Brutto misligholdte engasjement	63	141	111
- individuelle nedskrivninger	10	46	19
Netto misligholdte engasjement	53	95	91

Tapsutsatte engasjementer	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Brutto tapsutsatte engasjement	62	134	91
- individuelle nedskrivninger	37	59	43
Netto tapsutsatte engasjement	26	75	48

Note 5 Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Primærnæringer	198	132	185
Bygg og anlegg	191	198	192
Varehandel, hotell og restaurant	327	334	334
Transport og kommunikasjon	205	217	212
Eiendomsdrift	3.211	2.686	3.001
Eiendomsdrift borettslag	1.402	1.515	1.434
Tjenesteytende næring	436	533	574
Finansiell og offentlig sektor	112	104	75
Øvrige næringer	417	321	413
Sum utlån på bedriftsmarked	6.499	6.041	6.421
Personmarked	12.827	11.764	12.648
Sum brutto utlån	19.326	17.804	19.069
Utlån overført til kredittforetak	7.755	7.099	7.569
Brutto utlån inkl. kredittforetak	27.081	24.904	26.638

Note 6 Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Primærnæringer	83	90	96
Bygg og anlegg	200	173	212
Varehandel, hotell og restaurant	494	523	469
Transport og kommunikasjon	137	138	126
Eiendomsdrift	972	762	1.044
Eiendomsdrift borettslag	202	209	210
Tjenesteytende næring	1.025	951	998
Finansiell og offentlig sektor	486	507	480
Øvrige næringer	216	189	208
Sum bedriftsmarkedet	3.816	3.542	3.843
Personmarked	9.336	8.930	9.368
Sum innskudd fra kunder	13.151	12.472	13.211

Note 7 Kapitaldekning

Ansvarlig kapital	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Innskutt egenkapital	678	678	678
Opptjent egenkapital	1.710	1.529	1.710
Sum balanseført egenkapital	2.387	2.207	2.387
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-1	-1	-1
Andre immaterielle eiendeler	-3	-4	-3
Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-6	0	-6
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-339	-402	-299
Sum ren kjernekapital	2.038	1.801	2.078
Tilleggs kapital (ansvarlig lån)	150	0	150
Direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-53	0	-88
Sum ansvarlig kapital	2.134	1.801	2.140
Risikovektet balanse			
Kreditrisiko	11.033	10.046	10.903
Operasjonell risiko	918	877	918
CVA- tillegg (motpartsrisiko derivater)	8	13	8
Risikovektet balanse	11.959	10.936	11.829
Ren kjernekapitaldekning	17,0 %	16,5 %	17,6 %
Kjernekapitaldekning	17,0 %	16,5 %	17,6 %
Kapitaldekning	17,8 %	16,5 %	18,1 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio (LR))	9,4 %	8,6 %	9,6 %

I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentsats i: 2014: 20 prosent, 2015: 40 prosent, 2016: 60 prosent og 2017: 80 prosent. Ren kjernekapitaldekning og kjernekapitaldekning uten overgangsregler er beregnet til 16,7 (16,2) prosent, og kapitaldekningen er beregnet til 17,8 (16,2) prosent per utgangen av kvartalet.

Bufferkrav	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Bevaringsbuffer (2,5 %)	299	273	296
Motsyklisk buffer (1,5 %)*	179	109	177
Systemrisikobuffer (3,0 %)	359	328	355
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	837	711	828
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5 %)	538	492	532
Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	662	598	718

Spesifikasjon av kredittrisiko – risikovektet

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Lokale og regionale myndigheter	5	6	5
Institusjoner	169	218	204
Foretak	1.694	1.658	1.802
Massemarked	1.459	1.387	1.236
Pantesikkerhet i eiendom:			
- Pantesikkerhet i boligeiendom	4.951	4.627	4.923
- Pantesikkerhet i næringseiendom	2.477	1.744	2.418
Forfalte engasjementer	59	83	91
Obligasjoner med fortrinnsrett	55	51	55
Andeler i verdipapirfond	5	5	5
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	159	268	164
Sum kredittrisiko	11.033	10.046	10.903

Note 8 Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

	31.03.2017	31.03.2016	31.12.2016
Lån fra kredittinstitusjoner	150	150	150
Sertifikatlån	200	300	200
Obligasjonslån	5.340	4.896	5.212
Ansvarlig lån	150	0	150
Overkurs/underkurs (-)	-2	1	-0
Sum verdipapirgjeld	5.838	5.347	5.712

Endring i verdipapirgjeld

	31.12.2016	Emittert i 2017	Innløst i 2017	31.03.2017
Lån fra kredittinstitusjoner	150	0	0	150
Sertifikatlån	200	0	0	200
Obligasjonslån	5.212	625	-497	5.340
Ansvarlig lån	150	0	0	150
Overkurs/underkurs (-)	-0	0	0	-2
Sum verdipapirgjeld	5.712	625	-497	5.838

Note 9 SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS

Banken og øvrige eiere i SpareBank 1 Alliansen har inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner utstedt av selskapet begrenset til en samlet verdi av tolv måneders forfall. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for SpareBank 1 Telemark.

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. For mer informasjon om regnskapsmessig behandling av avtalene, se note 2 og note 30 til årsregnskapet for 2016.

Note 10 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Banken utarbeider årlig en likviditetsstrategi som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for banken er å opprettholde bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 90 dager i en «stor stress» situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var ved utgangen av kvartalet på 3,0 (2,7) år.

LCR var 113 (127) prosent ved utgangen av første kvartalet og gjennomsnittlig LCR var 134 (149) prosent hittil i år.